

klaration, Trade Pledge, blev vedtaget i maj 1974 for at forhindre en kædereaktion af nationale indgreb med henvisning til GATT-overenskomstens undtagelsesbestemmelser. Deklarationen gælder for ét år ad gangen, men er siden 1974 blevet forlænget hvert år.

3) EF-traktaten siger i afsnit I, kapitel 2, artikel 30, at »kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er med forbehold af nedennævnte bestemmelser forbudt mellem medlemsstaterne.«

Denne artikel sigter på handelen mellem medlemslandene, men derudover har EF en række aftaler med lande udenfor EF, hvor der også er forbud mod iværksættelse af nye handelspolitiske restriktioner.

Disse aftaler har imidlertid alle undtagelsesbestemmelser, der gør det muligt i visse situationer at gennemføre importregulering:

1) Artikel 12 i GATT-overenskomsten giver adgang til at anvende restriktioner for at imødegå betalingsbalancevanskeligheder. Artikel 19 giver mulighed for i specielle tilfælde at gribe ind overfor bestemte varer, hvor der er fare for alvorlig skade for indenlandske producenter.

2) Trade Pledge har ingen undtagelsesbestemmelser (den har blandt andet til formål at undgå, at undtagelsesbestemmelserne i GATT-overenskomsten benyttes), men da den kun gælder for et år ad gangen, er det vel teoretisk muligt at undlade at forlænge den.

3) EF-traktatens afsnit II, kapitel 2, artikel 108 og 109 har bestemmelser, der kan benyttes ved betalingsbalanceproblemer. Artikel 108 pålægger Kommissionen at foretage en undersøgelse og foreslå bistand, mens artikel 109 giver mulighed for at træffe direkte beskyttelsesforanstaltninger. EF-rådet kan imidlertid kræve, at disse foranstaltninger ændres, udsættes eller ophæves.

På samme måde er der muligheder for at omgå de traktater, EF har indgået med 3. lande.

6. *Importhindringer i praksis*

Selv om der ved diverse internationale og regionale aftaler skulle være garanti for uhindret vareudveksling på langt de fleste områder, ser realiteterne noget anderledes ud, ikke mindst efter at den økonomiske krise satte

ind i den kapitalistiske verden i starten af 70'erne.

England og Italien har til trods for deres medlemskab af EF haft ensidige foranstaltninger for at mindske importen i form af deponeringsordninger og midlertidige toldafgifter. Før Danmarks indtræden i EF, har der også herhjemme været gennemført midlertidige toldafgifter for at dæmpe importen. Men mere udbredt end disse kriseprægede indgreb, der direkte og utilsløret har lagt hindringer i vejen for importen, er der en række forskellige mere uigennemskuelige ordninger, der har det samme formål. I de seneste par år har der været en voldsom stigning i antallet af klager til EF-kommissionen om overtrædelser af Rom-traktatens artikel 30-36 om forbud mod at indføre kvantitative importrestriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning. Klagerne drejer sig blandt andet om forskellige tekniske bestemmelser og om favorisering af nationale produkter ved offentlige indkøb. Således kan for eksempel kravet om, at licitationer over en vis beløbsstørrelse skal udliciteres indenfor EF, omgås ved at opdele projektet i en række mindre projekter. Støtteordninger til national industri af forskellig art er også almindelig udbredt praksis for at imødegå den økonomiske krises indvirkning på de forskellige nationale industrier.

Endnu mere udpræget end indenfor EF er den restriktive praksis i en række lande udenfor EF. Ikke mindst USA, der i efterkrigstiden ellers har været den varmeste fortaler for frihandel indtil fordelene for den amerikanske industri de senere år er blevet noget mere blandede, har lagt mange hindringer for import af udenlandske varer. Af interesse for Danmark er ikke mindst kvotaordningerne for import af dansk smør, danske oste og andre mælkeprodukter samt en kontrol med import af kødvarer, der i praksis betyder forbud mod dansk eksport af friske eller frosne okse- og svinekødsprodukter til USA.

Bemærkelsesværdig er også den amerikanske »køb-amerikansk-lov«, der ved leverancer til føderale myndigheder påbyder at udskyde tilbud fra udenlandske virksomheder, såfremt tilsvarende tilbud på indenlandsk producerede varer ligger mindre end 12 pct. højere. Ved indkøb til militæret har der siden 1962 været benyttet en 50 pct.-regel. En ræk-